

Yetişkin Eğitimi

www.halk-egitim.com

İÇERİK

- Yetişkin Kimdir?
- Yetişkin Eğitimi Nedir?
- Yetişkin Eğitiminin Temel İlkeleri (Andragoji)
- Yetişkinlerde Öğrenme
- Yetişkinlerin Öğrenme Özellikleri
- Yetişkinlerin Etkili Öğrenme Yolları
- Yetişkinlerin Eğitime Katılma/Öğrenme Engelleri
- Yetişkin Eğitimcide Bulunması Gereken Nitelikler
- Eğitim Ortamlarında Yetişkinlerle İletişim
- Yetişkin Eğitiminde Materyal Kullanımı

Yetişkin Kimdir?

Yetişkini ve yetişkinliği; farklı bilim dalları kendi çalışma alanları ile ilintili olarak değişik şekillerde tanımlamaktadır.

Hukuk : 18 yaş

Sosyoloji : Yetişkin rolünü üslenmiş (çalışan, askerlik, oy kullanma

Biyoloji : Buluş çağı (üreme yetisi)

Tıp : Bedensel gelişim, kemik yaşı vs.

Psikolojik : Özbenliği gelişmiş, (özgüven, özsaygı)

Ancak amaçları ve hedef kitlesi itibari ile
Yetişkin Eğitime Göre Yetişkin Kimdir?
Yetişkin (Özellikleri)

- Benlik algısı gelişmiş,
- Sıkı otoriteden hoşlanmayan,
- Deneyim birikimine sahip,
- Yönetilmekten hoşlanmayan,
- Karşı karşıya kaldığı sorunlara çözüm getirebilecek öğrenmelere ilgi duyan,

Yetişkin Eğitime Göre Yetişkin (özellikleri)

Aynı zamanda yetişkin;

- Dayatmadan hoşlanmayan,
- Davranış değişikliğine direnebilen,
- Zaman zaman zor seçimler yapmak durumunda kalan,
- Gereksinmelerine göre hareket eden,

Yetişkin Eğitime Göre **Yetişkin (özellikleri)**

- Kendi yaşamının sorumluluğın almaya hazır,
- Kendini yönlendirebilen (öz yönetim ve öz denetim sahibi olan) kişidir.
- Yetişkinlik dönemi tam zamanlı bir işte çalışılan,
- Evlenip aile kurulan ve kendi hayatını yönlendiren kararların alındığı dönemdir.

Yetişkin Eğitimi Nedir?

Yetişkin eğitimi en kısa tanımı ile;

**Yetişkinlerin öğrenmelerini
kolaylaştırıcı ilke ve uygulamaların
bütününü ifade eder.**

Eğitim Bilimleri literatüründe;

Andragoji olarak da nitelendirilir.

Andragojinin (Yetişkin Eğitiminin) İlkeleri

Andragojinin ilkeleri 6 temel varsayıma dayanır.

- 1- Bilme Gereksinimi
- 2- Benlik Algısı (BEN KİMİM ?)
- 3- Motivasyon
- 4- Öğrenmeye Yönelim
- 5- Deneyimler
- 6- Öğrenmeye hazır olma

Andragojinin (Yetişkin Eğitiminin) İlkeleri

Yetişkinlerin öğrenme ile ilgili durumları
6 temel ilke ile açıklanabilir.

1- Öğrenenin Bilme Gereksinimi:

Yetişkinler bir şeyi öğrenmeye başlamadan önce **neden öğrenmeleri gerektiğini** bilme gereksinimi duyar. Bir çok yetişkin, öğrenmenin getireceği yararları ve öğrenememenin getireceği olumsuz sonuçları araştırarak öğrenme etkinliğine katılıp katılmayacağına karar verir (Tough 1979)

Andragojinin (Yetişkin Eğitiminin) İlkeleri

Bilme gereksiniminde önemli olan bir noktada **yetişkinin;**

şu anda bulunduğu nokta ile varmayı istediği nokta arasındaki farkı kendi başlarına görmelerini sağlayacak gerçek veya temsili deneyimler yaşamalarını sağlamaktır.

Andragojinin (Yetişkin Eğitiminin) İlkeleri

2- Öğrenenin Benlik Algısı:

(Gurur ve enaniyet duygusu ön planda)

Yetişkinler benlik kavramlarına göre kendi kararlarının ve yaşamlarının sorumluluğunu üstlenirler.

Başkaları tarafından kendilerini yönlendirme yeteneğine sahip biri olarak görülme ve ona göre davranılma yönünde derin bir psikolojik gereksinim duyarlar.

Andragojinin (Yetişkin Eğitiminin) İlkeleri

Başkalarının kendi isteklerini onlara dayattığını hissettiklerinde buna **iki şekilde tepki gösterirler**

- a) Yetişkin bir kişinin bağımlı kimliğinin hatırlaması, içinde bulunduğu döneme has; özerk olma girişimi arasında bir çatışma yaratır. Yetişkinler bu çatışmanın yarattığı gerginlikten kurtulmak için etkinlik ortamını terk etme davranışı içine girerler.

Öfkelenerek eğitim ortamını terk edebilirler. Yetişkin eğitimindeki yüksek terk oranlarının nedenlerinden birinin bu durum olduğu düşünülmektedir.

Andragojinin (Yetişkin Eğitiminin) İlkeleri

Başkalarının kendi isteklerini onlara dayattığını hissettiklerinde buna **iki şekilde tepki gösterirler**

- b) Öğretim gibi bağımlı oldukları dönemi kendilerine hatırlatan bir etkinliğe katıldıklarında o dönemli kimliklerine geri dönerler ve bağımlı bir kişilik gibi davranmaya başlarlar.

Her ikisi de yetişkin eğitimi anlamında istenilen durumlardan değildir. 😊

Andragojinin (Yetişkin Eğitiminin) İlkeleri

3- Deneyimin Rolü:

Yetişkinler zaman içinde farklı ve çok sayıda deneyim sahibi olurlar ve bu deneyimler onların **bireysel farklılıklarını artırır.**

Aynı zamanda deneyim birikimine sahip olan yetişkinler öğrenmelerini kalıcı ya da anlamlı kılmak için kendi deneyimlerine başvururlar.¹⁴

Andragojinin (Yetişkin Eğitiminin) İlkeleri

4- Öğrenmeye Hazır Olma:

Yetişkinler bilmeye gereksinim duydukları ve gerçek yaşamdaki sorunlarını çözeceğine inandıkları şeyleri öğrenmeye hazır olurlar. Ayrıca bir gelişim aşamasından diğerine geçmeleri ile bağlantılı durumları da öğrenmeye hazır olurlar.

Andragojinin (Yetişkin Eğitiminin) İlkeleri

- **5-Öğrenme Yönelimi:**

Çocukların öğrenmeleri konu yönelimli iken yetişkinlerinki **sorun, yaşam ya da görev yönelimlidir**. Bu durumlarda herhangi birine yardım edeceğini öngördüklerinde öğrenmeye yönelirler. Öğrendiklerini gerçek yaşamlarına **uygulayabildikleri oranda kalıcı öğrenmeleri gerçekleştirirler**.

Andragojinin (Yetişkin Eğitiminin) İlkeleri

6- Motivasyon:

Yetişkinler **dışsal güdüleyicilere**

(terfi, daha iyi bir iş..) tepki verseler de,

en güçlü güdüleyiciler içsel (iş tatmini, özgüvenin artması vb.) **baskılardır.** İçsel

güdüleyiciler yetişkin öğrenmesinde daha etkilidir.

YETİŞKİNLERDE ÖĞRENME

**Yetişkinler,
3 temel süreçte öğrenirler.**

- 1- Örgün eğitim (formal)**
- 2- Yaygın eğitim (nonformal)**
- 3- Algın (informal)**

Yetişkinlerde Öğrenme

- Yetişkinler en kolay kendilerini **güvende hissettikleri ortamlarda** öğrenirler.
- Teorik anlatımlardan uzak **uygulamalı** eğitimlerin ağırlıklı olduğu bir öğrenme tasarımı ile en kolay öğrenirler.

Yetişkinlerde Öğrenme

- Yetişkinler,
- **Gelişim dönemleri dikkate alınarak planlanmış** eğitim öğretim ortamlarında en kolay öğrenirler.
- Eğitimin **kendi konularıyla bağlantılı olmasını** isterler.
- **Gönüllü katılmak** isterler.

Yetişkinlerde Öğrenme

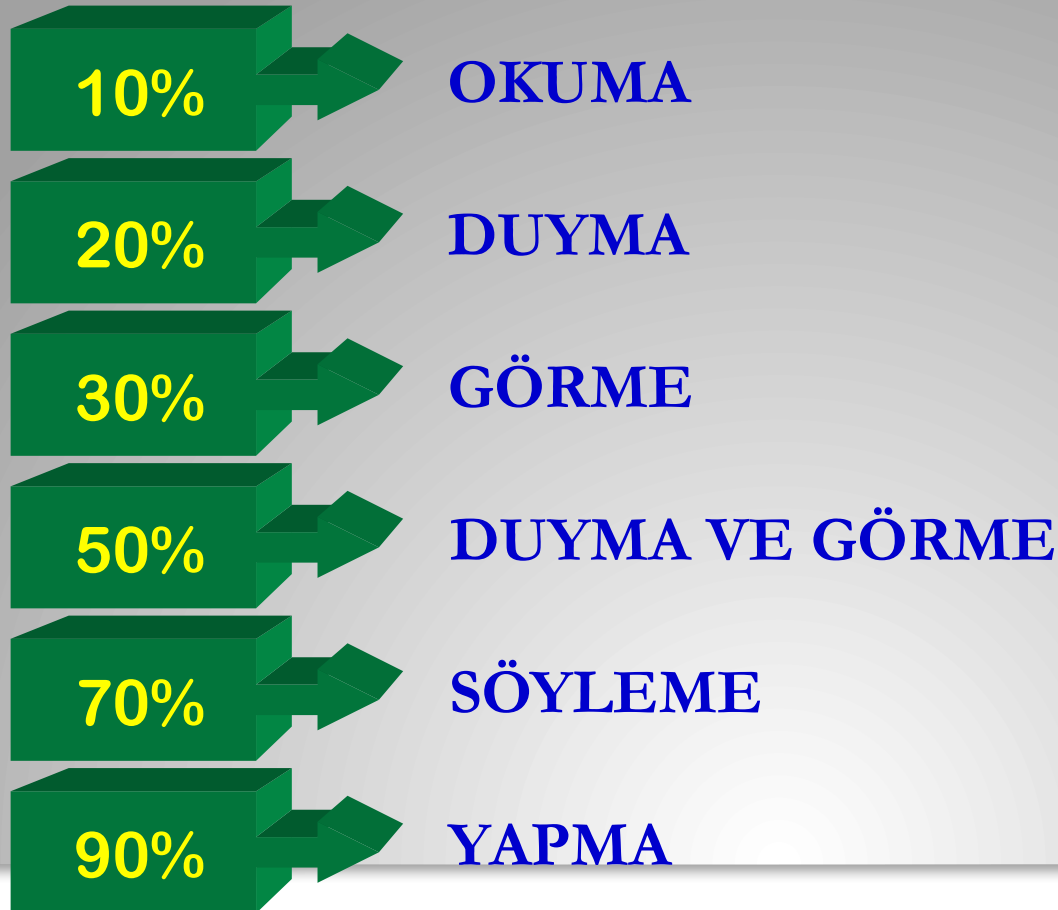
- **Yetişkinler**
- Eğitime **etkin olarak katılmak** isterler.
- Eğitimde tek düzelikten hoşlanmazlar, **değişiklik isterler.**
- **Yapıcı eleştiri** yapılmasını ve olumlu geribildirim verilmesini isterler.

Yetişkinlerde Öğrenme

YETİŞKİN;

Yaşı ve eğitime katılma nedeni ne olursa olsun bütün yetişkinlerin ortak beklentisi **gereksinimlerinin karşılandığı iyi bir eğitim almaktır.**

Yetişkinler için en başarılı öğrenme yolları;

Yapma+ ....

Yetişkinlerin Öğrenme Engelleri

➤ **Korku**

(örn; eleştirilmek, gülünç olma, aşağılanma) içsel etken

➤ **Güvensizlik**

(örn; özgüven eksikliği, sosyal açıdan yetersiz olma)

Yetişkinlerin Öğrenme Engelleri

➤ Olumsuz Deneyim

(örn; önceki deneyimler (örgün vs), öğrenilmiş çaresizlik ve isteksizlik)

➤ Zaman

(örn; ev sorumlulukları, çocuklar, çalışma koşulları)

➤ Mekan

(örn; ışık, temizlik, ısınma) dışsal

Yetişkin Eğitimcide Bulunması Gereken Özellikler

- Yetişkin öğrenenleri iyi tanımalı
- Sürekli kendini yenilemeli
- Amaç ve Kazanımları iyi belirlemeli
- Yöntem ve Teknikleri iyi kullanmalı
- Medya ve Materyalleri doğru seçmeli

Yetişkin Eğitimcide Bulunması Gereken Özellikler

- Kursiyerlerin öğrenmeyi içselleştirmelerini sağlamalı
- Eleştiriye açık olmalı ve kriz yönetebilmeli
- Geribildirim almalı ve vermeli
- **Tutarlı, Kapsayıcı, Sabırlı ve Esnek olabilmeli (Farabi)**
- Empati yapabilmeli

Bir Yetişkin Eğitimcinin Kendisine Sorması Gereken Sorular

- Yetişkin öğrenenlerin özelliklerini biliyor muyum?
- Yetişkin öğrenenlere yetişkin bireyler olarak yaklaşıyor muyum?
- Yetişkin öğreneni kendi evindeymiş gibi hissettirebiliyor muyum?

Bir Yetişkin Eğitimcinin Kendisine Sorması Gereken Sorular

- Yetişkin öğrenenlerin birbirlerini tanımalarına fırsat veriyor muyum?
- Etkili iletişim kurabiliyor muyum?
- Yetişkin öğrenenleri tartışmaya teşvik ediyor muyum?
- Yetişkin öğrenenlerin dikkatini arttırabiliyor muyum?

Bir Yetişkin Eğitimcinin Kendisine Sorması Gereken Sorular

- Yetişkin öğrenenleri üretmeye teşvik edebiliyor muyum?
- Dersi yetişkin öğrenenlerin ihtiyaçlarına göre düzenleyebiliyor muyum?

Teşekkürler ...

Kaynak

Dr. Serap KARABACAK
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanlığı

Yetişkin Eğitimi Ortamında Etkili İletişim

Yetişkin Eğitimi Ortamlarında Yetişkinlerle İletişim

Yetişkinlerle gerçekleştirdiğiniz öğretim faaliyeti esnasında mesajınızı iletirken **sözcük seçiminiz** ve sesinizin yanı sıra, görünüşünüz, duruşunuz, göz temasınız, yüz ifadeleriniz, baş ve el, kol hareketleriniz ile giydiğiniz kıyafetleriniz etkili olur.

(Yard. Doç. Dr. Hüseyin Kaygın)

Ortamına uygun giyinmek
önemlidir.

Yetişkin eğitimi ortamlarında iletişimi olumsuz etkileyen durumlar;

- Kursiyerlerin adlarını öğrenememek
- Kursiyerlerin dikkatini çekmek için tahtaya, masaya ya da derslikteki herhangi bir objeye vurmak
- Kursiyerle uygun göz teması süresini kullanmayarak, duvara, başka yerlere bakmak (göz teması önemli)

Yetişkin eğitimi ortamlarında iletişimi olumsuz etkileyen durumlar;

- Derslikte, kursiyerlerin eğitici ve birbirleri ile **iletişimini kısıtlayıcı bir oturma** düzeninin olması (sözlü ve sözsüz iletişimde mimiklerin önemi)
- **Cep telefonunun** sesinin açık kalması (araştırmalarda en büyük iletişim engeli, saygısızlık olarak algılanıyor, iletişime devam şevkini kırıyor)

Yetişkin eğitimi ortamlarında iletişimi olumsuz etkileyen durumlar

- Kursiyerlerin eğitici tarafından yargılandığını ya da **yıkıcı eleştiriye** maruz kalabileceklerini hissetmeleri (kursların en çok terk nedenidir)
- Eğitcinin, kursiyerlerin **deneyimlerine saygı duymadığını hissetmeleri**

Yetişkinlerle İyi İletişim Kurmak İçin Ne Yapmalıyız?

- Kursiyerlerinizin kendilerini rahat hissetmesini sağlayacak güvenilir bir eğitim ortamı oluşturun.
- Güvenilir bir eğitim ortamında, yıkıcı eleştiriler, yargılamalar, beden dili ile bile olsa yetişkini suçlayıcı davranışlar bulunamaz. (Mobbing çalışması)

Yetişkinlerle İyi İletişim Kurmak İçin Ne Yapmalıyız?

- Kendiniz sağlıklı iletişim kurduğunuz gibi, diğerkursiyerlerin de birbiri ile olumlu tutumlarla iletişim kurması için liderlik edin.
- Cesaret verici el işaretleri kullanın. Örneğın bir kişiye açık el, avuç içi yukarı dönük bir biçimde işaret edin.
- Takdir edin, başarılarından söz edin,
- Göremezden gelmeyin 😊

Yetişkin Eğitiminde İçerik ve Materyal Kullanımı

NEDEN MATERYAL KULLANILMALI?

- Eğitimde materyal kullanımının amaçları
Öğrenmeyi kolaylaştırma,
- Öğrenmenin kalıcılığını sağlama
bulunmaktadır.
- Alana çıkmadan önce deneme yapma
imkânı verir.

- Materyale hiç ulaşamamak
- Materyalin yetişkinlere uygun içerikte olmaması
(kullanılan kaynak, ergonomik açıdan-oturma)
- Materyallerin yetişkinlerin günlük hayatlarındaki rollerini ya da görevlerini desteklememesi,
- Materyallerin **görsellerinin** yetişkin eğitimi desteklememesi

Yetişkinlik Dönemlerinin İçerik ve Materyal Seçimine Etkisi

Hangi dönemde hangi materyal ?

Görme Yetisi dikkate alındığında;

20-25 yaşları arasında en yüksek düzeydedir,
40-45 yaşlarında birden bire düşebilir,
dolayısıyla işitsel destekli araç ve materyaller
kullanılmalı

Yetişkinlik Dönemlerinin İçerik ve Materyal Seçimine Etkisi

Hangi dönemde hangi materyal

İşitme Yetisi dikkate alındığında;

Yaşın ilerlemesine bağlı olarak işitme gücünde azalma olabilir,

dolayısıyla; ses tonu iyi ayarlanmalı, dudak mimikleri anlaşılacak şekilde konuşulmalı görsel destekli araç ve materyaller kullanılmalı. Bu destek araçları sağlıklı işitemeyen bir birey için tasarlanmalı

Yetişkinlik Dönemlerinin İçerik ve Materyal Seçimine Etkisi

Hangi dönemde hangi materyal

Hafıza Yetisi dikkate alındığında;

Özellikle 45 yaşından sonra hafızada bir zayıflama görülebilir,

dolayısıyla; içerik belirleme, öğrenme hızını ayarlama motivasyon sağlanmalı ve yeterli tekrar edilmeli

Yetişkinlik Dönemlerinin İçerik ve Materyal Seçimine Etkisi

Yaşamsal durumların materyal olarak kullanılması ne demek?

1- Eğitim aracı olarak hayatın kendisinden örneklerin kullanılması ile öğrenmenin tamamlanması

- Yetişkin bu konularda kendi örneklerini paylaşmaya çok gönüllü olacaktır.
- (Örn. Engelli aileleri)

Yetişkinlik Dönemlerinin İçerik ve Materyal Seçimine Etkisi

Yaşamsal durumların materyal olarak kullanılması ne demek?

2- İnsanın kendisini (**ayna**) dışarıdan görmesini sağlayacak etkinliklerle öğrenmenin tamamlanması

- Tiyatro, halk oyunları, konserler vb
- Rol modeli kişiler örnek verilmeli

Yetişkinlik Dönemlerinin İçerik ve Materyal Seçimine Etkisi

- Eğitim içeriklerinin güncel olması
- Belgelendirme yapabilmesi
- Konu, konuşma metinleri ve görsellerin yetişkinlere uygun hazırlanması
- Eğitime sağlıklı erişim sağlayabilmek için teknik donanımın güçlü olması
- Ses ve görüntü kalitesi

Yetişkinlik Dönemlerinin İçerik ve Materyal Seçimine Etkisi

Eğitcinin sunum yaptığı ya da ders anlattığında
veya uzaktan eğitim etkinliğinde;

Pedagojik tavır, tutum ve yargılardan uzak
durması gerekmektedir.

Androgojik eğitim dikkate alınmalıdır.